

delmagyar.hu

2018. 10. 25. csütörtök - Blanka, Bianka

4°C | 12°C

Még több cikk.

hirdetés

SZEGEDI SZABADTÉRI JÁTÉKOK

DÖNTŐ

HULLÁMZÓ VILÁG

hangjáték

színház

JUL. 1. 21., 22.

Andras Bartha

WE WILL ROCK YOU

musical

JUL. 1. 28., 29., JUL. 1. 05., 06.

Shakespeare

SZERELMES SHAKESPEARE

romantikus komédia

JUL. 1. 12., 13.

Wendy Hiller

AIDA

opera

JUL. 1. 26., 27.

Wendy Hiller

TITANIC

musical

AUG. 1. 09., 10., 11., 14., 17., 18.

PLUSZ ELŐADÁS
AUG. 18.

szegediszabadtteri.hu

HÍREK	GALÉRIA	SPORT	GAZDASÁG	SZÓRAKOZÁS	PROGRAMOK	ÁLLÁS	INGATLAN	APRÓ	ARCHÍV
SZEGED	HÓDMEZŐVÁSÁRHELY			MAKÓ	SZENTES	CSONGRÁD		TUDÓSÍTÓ	

#regényűjság

Üzenet a síron túlról

Cukiság: albínó csacsi született egy Szeged melletti...

Izgalmas évük volt a szúnyogoknak - Az ártereken...

Mumifikálódott kéz a régészeti látványtárban - új...

A sil mint teljesít "törvényse

CÍMOLDAL

SZEGED HÍREI > KISS TAMÁS: TUDTUK, MEG KELL CSINÁLNI! - 1 ÓRA ALATT ELJUTOTTAK AZ OROSZ CSAPATOK KIVONÁSÁNAK KÖVETELÉSÉIG '56

Kiss Tamás: Tudtuk, meg kell csinálni! - 1 alatt eljutottak az orosz csapatok kivonásának követeléséig '56-ban

KANCSÁR TÍMEA

2018.10.23. 10:15

Ajánlom 12

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged - Elérkezett a pont, amikor már az egyetemi ifjúság nem engedett. Így váltak néhány nap leforgása alatt a tanulmányi és szociális kérdések szószólóiból az 1956-os forradalom követeléseinek kulcsfontosságú megfogalmazóivá Szegeden a Magyar Egyetemisták és Főiskolások Szövetségének (MEFESZ) tagjai. Kiss Tamás alapító-elnökkel arról is beszélgettünk, az elnyomó rendszerben mikor jött meg a bátorságuk ahhoz, hogy követeljenek.

Hirdetés

Népszerű

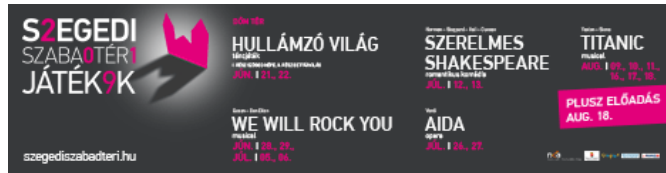

Holtan esett össze a vevő, az árus élesztette újra egy fővárosi piacon

Mumifikálódott kéz a régészeti látványtárban - új kiállítótérrel bővül a szegedi Móra Ferenc Múzeum - fotók

hirdetés

hirdetés

– Mikor fogalmazódott meg először önökben, hogy lépni kellene? Hogy a kimondatlan gondolatokat szavakba öntsék, majd követeljék?

– 1948-tól 56-ig leírhatatlan volt a feszültség, a nyomasztó légkör. Magyarországon szinte minden családban volt valaki, aki retorzióban részesült: kitelepítették, internálták, börtönbe csukták, hadifogságban volt, politikai perekben elítélték, majd felakasztották a hozzátartozóját. Tele voltak a börtönök.

A családban sem, a baráti közösségben azonban végképp nem mertek politizálni az emberek, hiszen rengeteg besúgó volt, és azonnal lecsaptak. Mi 21-22 évesen éreztük ezt a feszültséget, de nem voltunk az áldozatai. Nem éhezünk, fáztunk, nem volt munkahelyünk, amit elveszthetünk. Még az egyetemre is felvettek, ha nem is mindig oda, ahová szeretnénk volna.

A rendszer „kedvezményezettjei” voltunk, belőlünk akarták kinevelni az új rendszer értelmiségét. Naponta nyomták belénk a szocializmus, kommunizmus előnyeit, szépségeit. Ezzel szemben otthon a nyomort, a csendet, a hallgatást tapasztaltuk. Ezt is elvitték, azt is elvették. Nem tudtuk, kivel mi történt.

Fotó: Karnok Csaba

Otthon megtapasztaltuk, mi a valóság. Egy kis faluban éltem, a szüleim pedagógusok voltak, pontosan tudtam, hogy mi történt a faluban. Majd elkerültem egy évre Csepelre, a munkásság fellegvárába, ahol a rendszert – mint a bokrot – szidták, csak nagyon csendben. Szegények voltak. A feszültség nyilvánvalóan érezhető volt, 56 tavaszáig azonban mi sem mertünk megszólalni. Az egyetemen is kerültük ezt a témát.

Az építőtáborban elkezdtek politizálni

Partnereinktől

hirdetés

Kisalfold.hu ajánlja

Győr, a modellváltó város - A tömegközlekedés fejlesztése vihet előre az urbanizációs folyamatban

Szolgáltatások

– Azután jött az 1956. tavaszi kis engedményezés, például a Petőfi-kör, ahol enyhe kritikákat megengedtek...

– És akkor mi is elkezdünk gondolkodni. Ráadásul '56-ban volt egy nagy árvíz a Dunán, és itt, az egyetemen a Mohácsi-szigetre szerveztek egy építőtábort – aki akart, mehetett segíteni. Elég aktív voltam akkor is, és jelentkeztem. Az ország minden területéről jöttek lelkes diákok, és a legnagyobb meglepetésemre ott elkezdünk politizálni. Valami megindult.

Érződött, készen állunk, és ha van valami jel, akkor megmozdulunk. Tudtuk, ha valamit szeretnénk elérni, akkor nem elég bojkottálni az oroszórákat az egyetemen, szervezetet kell létrehozni, hiszen a tömegben van az erő. Kezdetben hallgatói önkormányzatos problémák megoldásán gondolkodtunk. Nagy örömünkre, bárkivel beszéltünk, mindenki úgy reagált, hogy igen, meg kell csinálni!

A Magyar Rádió archívumából

Részlet az 1956. október 20-i MEFESZ-gyűlésről, amelyet a Magyar Rádió rögzített: Kiss Tamás (MEFESZ-alapító elnök): „Követeljük, hogy állítsák bíróság elé azokat, akik felelősek az elmúlt időszak bűneiért, és e tárgyalásoknak a legnagyobb nyilvánosság előtt kell lefolyniuk. Követeljük a tájékoztatás szabadságát, a sajtó mindenben hozzon részletes beszámolót, és fűzzön hozzá kommentárt.

Követeljük, hogy Nagy Imrét és Lukács Györgyöt válasszák be a központi vezetőségbe. Bérügyi reformot követelünk. Állapítsák meg az államtól származó összjövedelem felső határát, és gyorsítsák meg az alacsony bérek felemelésének ütemét. Követeljük a halálbüntetés eltörlését politikai bűncselekményekben. Új alapokra fektetett, szabad, demokratikus választási rendszert követelünk. Követeljük, hogy az egyetemi ifjúság nagyobb részt kapjon az ország politikai és egyéb ügyeinek intézésében."

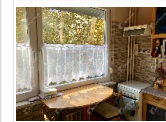
Látszott, hogy meg kellett piszkálni a dolgot, és kidurrant a luftballon. Október 16-án négyünket-ötünket behívtak a díszbizottságba, és nagyon szigorúan megmondták, hogy hagyjuk abba, amit elkezdünk. Mi azonban már nem hagytuk magunkat. Nagyon sokan voltunk az október 16-i gyűlésen, megtelt az AudMax. Kimentünk a katedrára, és én elmondtam az ötletünket. Ezzel megalapítottunk vettük a MEFESZ-t. Kidolgoztuk a programot, és október 20-án már magunk szerveztünk egy gyűlést.

A követeléseket dübörgő tapssal fogadták

– Mikor fogalmazódott meg először, hogy ne csak egyetemistákat érintő tanulmányi és szociális kérdések – mint az oroszórák számának csökkentése és az utazási kedvezmény – legyenek a MEFESZ követelései között?

– A gyűlésen az egyik fiatal felállt, és azt mondta: „Azt javaslom, hogy a MEFESZ követelje, hogy Nagy Imrét vegyék vissza a kormányba!" A következő felszólaló: „Azt javaslom, hogy a MEFESZ politikai követelésekkel ne foglalkozzon!" Megszavaztuk, ki ért egyet ezzel, és ki nem. Nagyjából az 500 emberből mindössze 15 tartózkodott, a többi lelkesen rázta az öklét, hogy igenis foglalkozzunk politikai kérdésekkel is.

ELADÓ KIADÓ

Tarján, Szeged, ingatlan, eladó, lakás, 47 m², 14.600.000 Ft
Részletek »

Felsőváros, Szeged, ingatlan, eladó, lakás, 53 m², 14.400.000 Ft
Részletek »

Még több ingatlan »

Déliapró

Autó, Használt autó

Albérlet, Lakás, Családi ház

Számítástechnika, Mobil

Háztartási gépek

Mezőgazdasági gépek, Szerszámok

Állat, növény

Utazás, üdülés

Társkeresés

Még több apróhirdetés »

Csongrád megyei állások

Ügyintéző, grafikus, operátor, portás, Szeged

Gépjárművezető

HŐSZIGETELŐ SZAKMUNKÁS, Szeged

Műhelyi munkás, Szeged

Kertész, Szeged

Cukrász, takarító, Szeged

Csongrád megyei állások »

Szegedi programok

2018. 10. 25. | családi

23. Őszi Kulturális Fesztivál VI.

2018. 10. 25. | családi

23. Őszi Kulturális Fesztivál VII.

Fotó: Karnok Csaba

Először az enyhébb célokat fogalmaztuk meg. Úgymint szabad választások, beszolgáltatás eltörlése, béremelés, sajtószabadság, és folyamatosan lettek egyre radikálisabbak a követelések. Egy óra alatt eljutottunk az orosz nyelv fakultatív oktatásától az orosz csapatok kivonásának követeléséig. Hangosan kimondtuk, dübörgő tapssal fogadták. Ezt a hangulatot nagyon nehéz leírni.

Minden karon megtartották a gyűlést, engem is megválasztottak a jogi karon, és összeállítottuk a 10 pontos tanulmányi és a 10 pontos politikai követeléseinket. Amikor 90-ben először meghallgattam a rádióban a hanganyagot, döbbenet hallottam, hogy én hogy követelek. Nem is tudom, hogy mertünk október 20-án mi olyan hangon követelni...

Munkás és paraszt fiatalok érdekei

– A 22 éves kor és a hangulat...

– Bár volt bennünk szorongás, éreztük, hogy nagyon síkos talajon járunk, de az egyetem professzorai közül többen is elismerték a MEFESZ-t az egyetemi ifjúság képviselőjének. Itt már az is megfogalmazódott, hogy nemcsak a saját, hanem a munkás és paraszt fiatalok érdekeit is képviseljük, hiszen nekik sincsen szöszölőjük.

Ekkor elhatároztuk, hogy küldöttek mennek Pécsre, Debrecenbe, Pestre, Sopronba, Miskolcra, Veszprémbe... 22-én minden egyetemen tartottak már a miénkhez hasonló diákgyűléseket. De hozzáteszem, hogy a műegyetemi gyűlést, amelyen én is részt vettem mint küldött, a párt- és díszbizottság hívta össze, hogy leszerelje az ifjúságot. Csak ekkor már az ifjúság nem engedett.

Elkerültem egy évre Csepelre, a munkásság fellegvárába, ahol a rendszert – mint a bokrot – szidták, csak nagyon csendben. Szegények voltak. A feszültség nyilvánvalóan érezhető volt, 56 tavaszáig azonban mi sem mertünk megszólalni. Az egyetemen is kerültük ezt a témát.

Én itt elmondtam, mi történt Szegeden, beszéltem a követeléseinkről. Mindezek után a pártbizottság kénytelen volt levonulni a pódiumról, és a diákok vették át a gyűlés vezetését, hoztak egy határozatot, amelynek az első mondata így szólt: „csatlakozunk a szegedi egyetemisták javaslatához, mi is

2018. 10. 25. | szórakozás

A JATE-klub októberi programja

2018. 10. 25. 8:00-20:00 | kultúra

Az ismeretlen Kertész Imre

Tudósítónk jelentik

Tavaszi vihar döntött egy fát a Holt-Marosba - tegnap kiemelték, jelezte olvasónk

hirdetés

1978 előtt született? Ön jogosult a temetkezési költségeit csökkenteni.

1978 előtt született? Ön jogosult a temetkezési költségeit csökkenteni.

Címkefelhő

Bohács Zsolt Botka László
B. Nagy László Gyimesi László
Gyüdi Sándor Juronics Tamás
Kalmár Ferenc Kiss-Rigó László
Magyar Anna Nagy Sándor
Nógrádi Zoltán
Solymos László
Szabó Gábor Szei Szabolcs
Tóth Péter

megalakítjuk a MEFESZ-t".

Más megfogalmazással, más sorrendben, más is volt benne, de az a három lényeges követelés – függetlenség, a szovjet csapatokat vonják ki, szabad demokratikus választás legyen, és ne diktatúra – mindegyike benne szerepelt.

– Lejtényi András joghallgató, a szegedi MEFESZ egyik elindítója a forradalom leverése után elhagyta az országot. Békésebb időkben újra felvették a kapcsolatot?

– Nem beszéltünk utána, csak megtudtam, hogy az édesanyja kikísérte a határra, és elküldte. Azután tavasszal kaptam a szüleim címére egy lapot, amelyen annyi állt: „Üdvözöllek Kanadából! Andris” Akkoriban a levelezésbe sem lehetett semmi konkrétumot beleírni.

Kiss Tamás minden évben ellátogat Szegedre, hogy október 16-án ünnepélyesen megkoszorúzzák a MEFESZ megalakulásának emlékére állított emlékművet. Fotó: Karnok Csaba

Időjárás

október 25. csütörtök

Szeged

jelenleg

nap közben

[Részletek »](#)**4°C****4/12°C**

Engem utána letartóztattak, és 1989-ig véletlenül sem volt arra lehetőség, hogy

felkeressem a kapcsolataimat. Utána azonban elkezdtem módszeresen kutatni. Elmentem még a történeti levéltárba is, és megnéztem, hol lehet Andris. Megtudtam, az anyjára ügynököt állítottak, hogy kiderítsék, hogyan lehetne elkapni. De semmilyen konkrét nyomot nem találtam.

Azután egyszer itt voltam Szegeden egy előadáson, amikor csörgött a telefonom, az egyik barátom volt az. Nyugatra szakadt hazánkfia, aki Kanadában élt. Mondja, hogy beszélt egy montreali barátjával, aki ismer egy Johnnyt, és a telefonszámát is meg tudja adni. Felhívtam, és rögtön megismertem a hangját, amikor beleszólt a telefonba. Én meg tulajdonképpen azzal kezdtem: „Te hülye, hol voltál ilyen sokáig!”

„Belekiáltottuk a hatalom szemébe”

– A szegedi diákok vezetői közül a forradalom eltiprását követő megtorlás során első fokon nyolc év börtönbüntetést kapott, amit 1959-ben öt évre csökkentettek. Mit gondolt a börtönévek alatt a tevékenységükről?

– Amíg ellenforradalmár voltam, addig is büszke voltam magamban.

Nézzé, ezt én így éreztem a börtönben is, amit szerencsésen megúsztam. A pártbizottsági bírónő „csak” a szükséges büntetést szabta ki. Ez a körülményekhez és a vádakhoz képest viszonylag kevésnek számított. Később, 1989 júniusában, Nagy Imre ünnepélyes újratemetésén tűntem fel először: Tóth Imre egykori diáktársammal a MEFESZ nevében koszorúztunk.

Nagy öröm számomra, hogy talán nekem megadatott, ami sajnos sok 56-os résztvevőnek nem, hogy láthatom, mennyire tiszteli az utókor az akkori tevékenységünket. 20 éve minden évben találkozhatok a fiatal szegedi egyetemistákkal, akik megtapsolják, ha beszélek hozzájuk.

Kimondhatatlanul jó érzéssel tölt el a szemükben csillogó elismerés, hogy mi 56 őszén kimondtuk és belekiáltottuk a hatalom szemébe azt, amit addig az emberek maximum csak magánbeszélgetésekben mertek megfogalmazni.

Témák: forradalom   október 23.   szabadságharc   Szeged

---

hirdetés

Szeretne hozzászólni? Kommentelje a cikket Facebook-oldalunkon!

Kiss Tamás: Tudtuk, meg kell csinálni! - 1 óra alatt eljutottak az orosz csapatok kivonásának követeléséig '56-ban

Megosztom a cikket

Hozzászólók a cikkhez

3 megosztás

1 hozzászólás